

سیاست اعتدالی

نقد اقتصاد سیاسی

محمد مالجو

فهرست

- پیش‌گفتار ۹
- یکم: اقتصاد سیاسی تنش‌های بنیان‌کن در دولت یازدهم ۱۵
- دوم: جهت‌گیری طبقاتی دولت یازدهم ۴۱
- سوم: نقد اقتصاد سیاسی دولت یازدهم پس از صد روز ۵۱
- چهارم: چشم‌انداز اقتصاد سیاسی دولت یازدهم در آینه یک‌سالگی ۶۹
- پنجم: پروژه اقتصاد سیاسی دولت یازدهم در بوتۀ نقد ۸۳
- ششم: دانشگاه در عصر اعتدال به کجا می‌رود؟ ۹۳
- هفتم: تدبیر اعتدالی در برابر بحران‌های اقتصاد سیاسی ۱۰۱
- سخن پایانی ۱۰۹

پیش‌گفتار

وقتی از بلندای اواسط دهه نود خورشیدی به تاریخ اقتصادی و سیاسی در ایران سال‌های پس از جنگ هشت‌ساله می‌نگریم، به نظر می‌رسد قدرت‌گیری نیروهای سیاسی در قوه مجریه تخته‌بند موج‌های نوسانی تکرارشونده‌ای بوده است که انگار نوعی دورپیمایی ثابت در بستری متغیر را رقم زده‌اند. درست است که تاریخ سال‌های پس از جنگ هشت‌ساله آن‌قدر بلند نیست که با اطمینان ادعا کنیم با نوعی دورپیمایی ثابت مواجه‌ایم، اما حتی همین تاریخ کوتاه بیست‌و‌اندی‌ساله نیز حدی از داده‌های تجربی در اختیارمان قرار داده است تا بتوانیم فرضیه‌هایی را درباره مراحل گوناگون این دورپیمایی مفروض پیش بکشیم.

در اولین مرحله، از جمله به‌واسطه وزن آرای رأی‌دهندگانی که اعتبار بیش‌تری برای ممانعت از انقباض گسترده‌تر حقوق مدنی و سیاسی شهروندی قائل‌اند، نیروهای سیاسی بر مسند قوه مجریه می‌نشینند که بی‌التفاتی کم‌تری در قبال حقوق مدنی و سیاسی شهروندان به خرج می‌دهند، نه ضرورتاً به حکم فلسفه سیاسی‌شان بلکه عمدتاً به مقتضای قدرت‌یابی‌شان در یگانه‌بخشی از مسند قدرت که می‌توانند آن را با ابزار انتخابات از آن خود کنند. در دومین مرحله، نیروی سیاسی ظفرمندی که بر مسند قوه مجریه می‌نشینند با اتخاذ سیاست‌های بازارگرا در بافت اقتصاد ایران عملاً موج تهاجم گسترده‌ای را به حقوق اجتماعی و اقتصادی شهروندان رقم می‌زند و بر ابعاد پدیده‌طرده اجتماعی در طبقات فرودست‌تر اجتماعی می‌افزاید. در سومین مرحله، از جمله به‌واسطه وزن آرای رأی‌دهندگانی که با شدت بیش‌تری مشمول طرده اجتماعی شده‌اند و گویی اعتبار بیش‌تری برای ممانعت از انقباض گسترده‌تر حقوق اجتماعی و اقتصادی شهروندی قائل‌اند، نیروهای سیاسی نورسیده‌ای که پیش‌ترها نه در رأس بلکه در میانه‌های هرم قدرت سیاسی و ثروت اقتصادی جای داشته‌اند بر مسند قوه مجریه می‌نشینند، آن‌هم با کوبیدن بر طبل عدالت‌خواهی و برگزیدن